

Tisková zpráva: NaZemi a Clean Clothes Campaign představují Manifest za spravedlivou transformaci v módním průmyslu

Brno, 4. května 2026 – Globální síť Clean Clothes Campaign a její česká členská organizace NaZemi dnes zveřejňují *Manifest za spravedlivou transformaci v módním průmyslu*. Dokument vyzývá k radikální proměně módního systému – od honby za zisky směrem k respektu k lidem i planetě.

Manifest vznikl z iniciativy sítě Clean Clothes Campaign a na jeho tvorbě se podíleli mladí lidé, pracující v módním průmyslu, odborové organizace a organizace občanské společnosti. Reaguje na situaci, kdy oděvní průmysl patří k největším znečišťovatelům planety a zároveň stojí na systémovém vykořisťování milionů lidí, zejména v zemích globálního Jihu.

„Důstojná mzda není luxus, je to základ. Bez ní zůstává jakákoliv debata o 'udržitelné' módě jen prázdným sloganem,“ říká Armin Šestić z organizace Zora, která zkoumá pracovní podmínky v Bosně a Hercegovině. Khalid Mahmood z pákistánské Labour Education Foundation doplňuje: *„Environmentální transformace nemůže být spravedlivá, pokud náklady na ni ponесou komunity na globálním Jihu, zatímco zisky zůstanou u korporací.“*

Náš manifest představuje sadu principů, které mají tvořit základ pro budoucnost módního odvětví. Spravedlivý módní průmysl:

- zajišťuje důstojnou práci, vysokou kvalitu života a rovná práva všem pracujícím v hodnotovém řetězci;
- je spravedlivý ve všech oblastech – sociálně, ekonomicky, genderově i klimaticky;
- přerozděluje bohatství do rukou pracujících a zaručuje důstojnou mzdu a sociální ochranu pro všechny;
- zajišťuje, aby náklady na přizpůsobení se klimatické změně byly rozloženy spravedlivě;
- zve pracující k zapojení se do rozhodování a podporuje je, aby se nebáli ozvat;
- obnovuje přírodu a pohybuje se v planetárních mezích;
- snižuje nadměrnou produkci a zároveň zvyšuje jistotu zaměstnání;
- žene společnosti a jejich manažery k odpovědnosti za veškeré škody, které způsobili;
- spravedlivé principy přijímá v celém hodnotovém řetězci – od pěstování surovin a jejich zpracování, výrobu, transport, prodej až k recyklaci;
- je postaven na kolektivní moci a globální solidaritě.

„Desítky let jsme upozorňovali na izolované i systémové problémy oděvního průmyslu. Moc dobře víme, co je špatně. V Manifestu ale přicházíme s něčím jiným, a to se společnou představou budoucnosti. To nám může nejvíce pomoci se odpoutat od „hašení požárů“ ke krokům k transformaci celého sektoru,“ vysvětluje Anna Lazorová, expertka na oděvní průmysl organizace NaZemi.

Manifest můžou podpořit i české organizace a jednotlivci na stránkách NaZemi. K 4. květnu jej podpořilo více než 230 organizací z celého světa.

Více informací o manifestu naleznete na: manifesto.cleanclothes.org nebo nazemi.cz/manifest.

Kontakt pro média: Anna Lazorová, anna.lazorova@nazemi.cz, 776 110 787, NaZemi, z.s.

Poznámky pro redakci

Clean Clothes Campaign (CCC) je mezinárodní síť organizací, která usiluje o zlepšení pracovních podmínek a posílení postavení pracujících v globálním oděvním průmyslu. CCC organizuje národní kampaně ve 26 evropských zemích a tvoří jí 250 organizací po celém světě. V České republice je její členskou organizací NaZemi, z.s.

O oděvním průmyslu: Textilní, oděvní, obuvnický a kožedělný průmysl patří mezi nejvíce znečišťující průmyslová odvětví. Zároveň platí, že klimatická krize doléhá na některé země více než na jiné a právě země, které pro oděvní průmysl fungují jako výrobní nesou zásadní dopady. Příkladem může být nepředvídatelné počasí, častější záplavy, tajfuny, stoupající hladina moří a eroze půdy. [Global Labor Institute předpovídá](#), že extrémní vedra a intenzivní záplavy by mohly vést ke ztrátě milionu pracovních míst v oděvním průmyslu do roku 2030 v Bangladéši, Kambodži, Pákistánu a Vietnamu. [Výzkumy továren](#) s LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) certifikací v Bangladéši také ukazují, že jenom adaptace pracovišť nestačí. Certifikace LEED označuje továrny za „zelené“, i když nedokážou zaručit důstojné pracovní podmínky, přiměřené mzdy nebo přítomnost odborů.

„Pro pracující v Pákistánu nelze environmentální transformaci považovat za spravedlivou, pokud zároveň nezaručuje důstojnou práci, důstojné mzdy, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, svobodu sdružování, sociální ochranu a smysluplnou participaci pracujících na rozhodovacím procesu. Manifest poskytuje důležitý rámec pro zajištění toho, aby náklady na transformaci nenesli pracující a komunity v zemích globálního Jihu, ale ti, kteří z tohoto odvětví těží nejvíce.“

Khalid Mahmood, Labour Education Foundation, Pakistan

„Měli bychom přestat mluvit o mzdách a udržitelnosti, jako by šlo o dvě oddělené záležitosti. Jsou totiž hluboce propojené. Pokud pracující nemohou ze svých mezd vyžít, jsou uvězněni v chudobě, a přesto se od nich očekává, že ponесou břemeno transformace. Důstojná mzda není všechno, ale je základem. Bez ní zůstává „spravedlivá“ transformace pouze sloganem. S ní mají pracující alespoň šanci podílet se na utváření lepší budoucnosti.“

Armin Šestić, Zora, Bosna a Hercegovina

„Manifest CCC za spravedlivou transformaci je pro naše hnutí důležitým milníkem. Ukazuje sice, že nás čeká ještě spousta práce, abychom vybudovali svět, ve kterém chceme žít, ale zároveň nám dává najevo, že v tomto boji zdaleka nejsme sami. Uvědomujeme si, že přerozdělování bohatství, daňová spravedlnost a sociální ochrana pro všechny jsou stejně důležité jako udržitelné využívání přírodních zdrojů a celková ochrana přírody. A proto máme spojence všude. Generální ředitelé a instituce, kteří své bohatství vybudovali na tomto nefunkčním systému, nepřijdou s řešeními, jak jej napravit. My však ano. Pracující, spotřebitelé, občané, obhájci práv – módní průmysl není navržen pro naše blaho. Manifest nám však ukazuje, že máme sílu, vizi a představitost k radikální transformaci tohoto odvětví, aby přinášelo prospěch nám všem.“

Alena Ivanova, Labour Behind the Label, Velká Británie

Project "Fashioning a Just Transition"
je spolufinancován Evropskou unií.